

לקראת הדוחות השנתיים:

עמדות רשות בעניין טעות מהותית בדוחות הכספיים, חובת השבת תגמולים שניתנו לנושאי משרה ועוד

לקוחות יקרים,

בהמשך למזכרים שהוצאנו לעניין הדוחות השנתיים (לקישור לחצו כאן וכאן), במזכר שלפניכם מספר עדכונים שפורסמו על ידי רשות ניירות ערך בנושאים הבאים:

1. קיום מנחים לבחינת מהותיות של טעות בדוחות כספיים
2. חובת השבת תגמולים שניתנו לנושאי משרה (Clawback) – "הצגה מחדש" המחייבת השבה
3. התבססות על חוות דעת של רואי חשבון זרים בביקורת דוחות כספיים של חברות מוחזקות
4. ריכוז ממצאים בקשר עם הערכות שווי נדל"ן והערכות שווי פעילות

דגשים עיקריים

- רשות ניירות ערך משנה את רשימת המקרים בהם, למרות שלא התקיימו הספים הכמותיים להגדרת טעות בדוחות הכספיים כ"טעות מהותית", תיחשב הטעות למהותית, ומחדדת כי טעות בנושאים הבאים תיחשב לטעות מהותית:
 - טעות שמשפיעה על עמידת התאגיד בדרישות רגולטוריות, באמות מידה פיננסיות או בדרישות חוזיות אחרות;
 - טעות שהביאה לכך שהתאגיד לא צירף גילוי בדבר תזרים חזוי או לא צירף הערכת שווי מהותית מלאה;
 - טעות שמשפיעה על תגמולי ההנהלה, למשל על ידי עמידה ביעדים המזכים את ההנהלה בתגמולים;
 - טעות הנוגעת לצדדים קשורים.

1



- חובת ההשבה של תגמולים שניתנו לנושאי משרה שלא כדין תחול גם כאשר לא נדרשה הצגה מחדש של הדוחות, אלא רק תוקנו מספרי השוואה.
- בעת ביצוע הערכות שווי של פרויקטים שכתנאי לביצועם נדרש אישור תב"ע ואין וודאות לאישור התב"ע ולהוצאת הפרויקט אל הפועל, ראוי לגלם אפשרות זו במסגרת הצגת תרחישים בתזרימי המזומנים.

1. החלטה מספר 99-4 בעניין קוים מנחים לבחינת מהותיות של טעות בדוחות כספיים ועמדה משפטית מספר 105-24 בדבר אופן פרסום דוחות כספיים מתוקנים

רשות ניירות ערך ("הרשות") פרסמה עמדה עדכנית בדבר האופן שבו יש להעריך האם טעות בדוחות הכספיים היא מהותית ומהם הדיווחים הנדרשים עקב תיקון טעות מהותית בדוחות הכספיים. הרשות מבהירה כי המהותיות תלויה בגודל (נדבך כמותי) ובמהות (נדבך איכותני) של הטעות בהתחשב במכלול הנסיבות, כפי שיפורט להלן.

א. נדבך כמותי לבחינת מהותיות של טעות

הרשות מותירה על כנה את החזקה, לפיה מעבר של הספים הכמותיים הבאים יהווה טעות מהותית:

- (1) סכום הטעות ברווח או הפסד הנקי המיוחס לבעלים של החברה האם מהווה 5% או יותר מהרווח או הפסד הנקי (בערכים מוחלטים), המיוחס לבעלים של החברה האם; או-
- (2) סכום הטעות ברווח או הפסד הכולל המיוחס לבעלים של החברה האם מהווה 5% או יותר מהרווח או הפסד הכולל (בערכים מוחלטים), המיוחס לבעלים של החברה האם; או-
- (3) סכום הטעות בהון המיוחס לבעלים של החברה האם, מהווה 5% או יותר מההון המיוחס לבעלים של החברה האם (בערכים מוחלטים).

ב. נדבך איכותי לבחינת מהותיות של טעות

הרשות מבהירה שמהותיות אינה נגזרת רק מכמות אלא גם ממהות. לפיכך, ניתן להגיע למסקנה שטעות היא מהותית על אף ששיעורה נופל מן הספים הכמותיים המפורטים לעיל, בהינתן אחד משלושה סוגי מקרים:

(1) טעות שמשפיעה באופן מהותי על נתונים אחרים (שאינם הרווח הנקי והכולל או ההון העצמי) בדוחות הכספיים ו/או יחסים פיננסיים ומדדי ביצוע משמעותיים המשמשים משקיעים. לדוגמה: טעות שמשפיעה על סך ההכנסות, שיעור הרווחיות, יחסים פיננסיים או מדדי ביצוע תפעוליים שמשקיעים נוהגים לבחון וכד';

(2) טעות שהיא מהותית משיקולים איכותניים – טעות שקיומה משפיע על נושאים אחרים הקשורים לתאגיד באופן מהותי. הרשות מצמצמת את רשימת המקרים שבהם טעות היא מהותית בשל שיקולים איכותניים כך שלא תכלול מבחנים שונים שמניסיון הסגל אינם רלוונטיים לישראל ולצד זאת מוסיפה מקרים שלא נכללו בעמדה הקודמת בפירוש (כגון השפעה על החובה לצרף תזרים מזומנים חזוי).

נציין, כי היות והוראת הרשות קובעת כי קיומה של הטעות משפיע על "נושאים הקשורים לתאגיד באופן מהותי", ניתן להניח כי גם במקרים שציינה הרשות לא כל טעות תיחשב לטעות מהותית. כך לדוגמה, ניתן להניח כי טעות שהביאה לאי עמידה באמות מידה פיננסיות לגבי אשראי שאיננו אשראי מהותי לא תיחשב לטעות מהותית; (3) טעות מהותית במידע הנכלל בביאורים ובפרט טעות בביאור המגזרים.

ג. הוראות נוספות

(1) כאשר מתגלות באותם דוחות כספיים מספר טעויות, על התאגיד לבחון הן את ההשפעה על הדוחות הכספיים שיש לכל טעות בנפרד והן את ההשפעה על הדוחות הכספיים שיש למכלול הטעויות יחד, כאילו היו טעות אחת. הרשות מדגישה כי אין "השפעה מקזזת" בין טעויות שונות. כך לדוגמה, ככל שיהיה גידול בסעיף הכנסות ובמקביל גידול זהה בסעיף ההוצאות, לא יהיה בכך כדי לשלול את סיווג הטעויות כ"מהותיות".

(2) ככלל, כאשר מתגלה טעות בדוחות המצורפים לדוחות הראשיים, המהותיות תיבחן ביחס לדוחות התאגיד האחר.

ד. סתירת חזקות

הרשות מבהירה כי במקרים מסוימים ניתן לסתור את החזקה הכמותית, ובכלל זאת:

(1) **בחינת מהותיות בדוחות ביניים** – תאגיד יוכל לקבוע כי טעות בדוחות ביניים אשר עברה את אחד או יותר מהספים הכמותיים התוצאתיים, אך לא עברה את הסף הכמותי המאזני, לא תיחשב טעות מהותית, ובלבד שמתקיימים שני תנאים מצטברים: (1) הטעות אינה מהותית ביחס לרווח או הפסד (הנקי והכולל) לשנה בכללותה (ואם טרם קיימים בידי התאגיד נתונים לשנה שלמה – ביחס לארבעת הרבעונים האחרונים); (2) לדעת התאגיד על אף שהטעות היא מהותית מבחינה כמותית ביחס לתוצאות הרבעון, היא לא עשויה להשפיע באופן מהותי על החלטות משתמשים בדוחות, שכן מדובר בסעיף שמשקיעים אינם נוהגים להעריך על בסיס נתוני תקופת ביניים אלא על בסיס נתוני שנה מלאה;

(2) **תאגיד ששווי אינו מבוסס על נתוני רווח והון** – במקרים חריגים, שבהם ניתן להיווכח בנקל כי תמחור ניירות הערך של התאגיד בבורסה כלל אינו מבוסס על הרווח וההון בדוחות הכספיים אלא על הערכות לנתונים עתידיים, השונים משמעותית מאלו הקיימים ומשתקפים בשווי החברה, עשויה טעות המקיימת את החזקות הכמותיות להיות בלתי מהותית;

(3) **תאגיד שבתקופת הדיווח הרווח או הפסד (הנקי או הכולל, לפי העניין) שלו הוא נמוך**

ביותר – וכל טעות, ולו הקטנה ביותר, עשויה לעבור את הספים הכמותיים התוצאתיים;

(4) **טעות הנוגעת לעניין חד פעמי** – ככל שהטעות נוגעת לעניין חד פעמי, כהגדרתו

בעמדה, ניתן לקבוע כי הטעות אינה מהותית גם אם מתקיימים הספים הכמותיים התוצאתיים.

ה. **טעות בלתי מהותית בדוחות כספיים בתקופות קודמות אשר זקיפתם לתקופה השוטפת**

תהיה בעלת השפעה מהותית

מצא תאגיד במסגרת הכנת הדוחות הכספיים כי נפלה טעות בדוחותיו הכספיים בתקופות דיווח קודמות אשר אינה מהותית ביחס לדוחות הכספיים לתקופות האמורות בהתאם לספים הכמותיים ולשיקולים איכותניים, אולם לו יבוצע תיקון של הטעות וזקיפת ההשפעה בתקופה השוטפת, תהיה לכך השפעה מהותית ביחס לתוצאות תקופת הדיווח השוטפת, רשאי התאגיד, חלף תיקון הטעות בדרך של תיקון טעות מהותית, לתקנה על דרך תיקון מספרי ההשוואה. במצב זה, עליו להציג תיקון זה כ"הצגה מחדש בגין התאמה לא מהותית של מספרי השוואה" במסגרת הדוחות הכספיים לתקופה השוטפת, ללא צורך בפרסום מחדש של הדוחות הכוללים את הטעות.

1. **הדיווחים הנדרשים עקב תיקון טעות בדוחות הכספיים**

- (1) בפרסום מחדש של הדוחות, התאגיד נדרש לפרסם מחדש את כל חלקי הדוחות התקופתיים או הרבעוניים וכן לכלול הסבר לתיקון הטעות בדוח הדירקטוריון הנלווה לדוחות הכספיים הראשונים שבהם תוקנה הטעות;
- (2) תאגיד רשאי שלא לפרסם דוחות שנתיים מתוקנים, אם קודם לחלוף המועד האחרון לפרסומם יפרסם דוחות כספיים שבהם יתקן את הטעות באמצעות תיקון מספרי השוואה;
- (3) גם אם במועד גילוי הטעות אין בידי התאגיד את מלוא המידע הנדרש בתקנות, עליו לפרסם דיווח מיידי אשר יכלול אומדן ראשוני של התאגיד בדבר המידע האמור והמידע המדויק הנדרש יובא בדוח מיד עם השגת המידע.

לעמדה המלאה, לחצו [כאן](#).

2. **עמדת סגל משפטית מספר 101-27 – חובת השבת תגמולים שניתנו לנושאי משרה**

(Clawback) – "הצגה מחדש" המחייבת השבה

הרשות בעמדתה מבהירה מה משמעות המונח "נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים" אשר בהתקייםם חלה חובת השבה. בהתאם לסעיף 2 לחלק ב' של התוספת הראשונה לחוק החברות, התשנ"ט-1999, כחלק ממדיניות התגמול שכל חברה מחוייבת לקבוע,

יש לקבוע תניה בדבר חובת השבה של תגמולים ששולמו לנושאי משרה (Clawback), לפיה – "נושא משרה יחזיר לחברה, בתנאים שייקבעו במדיניות התגמול, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה וההעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של החברה".

תניית ההשבה נועדה לתת מענה למקרים בהם נושא משרה בחברה קיבל מענק המבוסס על נתונים מהדוחות הכספיים אשר התבררו בדיעבד כמוטעים ואשר אלמלא נפלה הטעות לא היו משולמים לו, ולהסדיר את השבת הכספים ששולמו ביתר, כך שלאחר ההשבה, התגמולים שיוותרו בידי נושא המשרה יתבססו על נתוני אמת בדוחות הכספיים של החברה, וזאת מכח עקרון עשיית עושר ולא במשפט.

בעמדתה, הרשות מבהירה מהי "הצגה מחדש" של דוחות כספיים וקובעת כי חובת השבה תקום כאשר היתה "טעות בנתונים שהתבררו כמוטעים, והתאגיד תיקן את הדוחות הכספיים כאילו הטעות לא ארעה מעולם ביחס לתקופה הקודמת ללא תלות בשיטת פרסום התיקון".

הרשות מבהירה כי חובת ביצוע ההשבה חלה בכל מקרה בו הייתה טעות בדוחות הכספיים והטעות תוקנה בדרך של הצגה מחדש, וזאת גם אם הטעות אינה טעות מהותית, ללא תלות באופן ביצוע ההצגה מחדש – בין אם תיקון הטעות וההצגה מחדש בוצעו בדרך של פרסום מחדש של דוחות כספיים של החברה לתקופות דיווח קודמות ובין אם בדרך של גילוי בעניין הטעות ובעניין נתוני האמת של החברה לולא בוצעה הטעות במסגרת דוחות כספיים של החברה לתקופה בה התגלתה הטעות.

לעמדה המלאה, לחצו [כאן](#).

3. שו"ת 105.35 – התבססות על חוות דעת של רואי חשבון זרים בביקורת דוחות כספיים של

חברות מוחזקות

הרשות מבהירה כי רואה החשבון המבקר אינו יכול להתבסס בחוות דעתו על חוות דעת של רואי חשבון זרים אשר ביקרו דוחות של חברות מוחזקות של התאגיד אם נכסיהן או הכנסותיהן של

אותן חברות מוחזקות מהוות את **עיקר הנכסים** או את **עיקר ההכנסות** של התאגיד המדווח, ולהסתמך על קביעותיהם בבואו לבצע את הביקורת על הדוחות הכספיים של התאגיד. לשו"ת המלא, לחצו [כאן](#).

4. ממצאים בקשר עם הערכות שווי נדל"ן והערכות שווי פעילות: ליקויים וכשלים שנמצאו

במסגרת בדיקת סגל רשות ניירות ערך

הרשות פירסמה דוח ממצאים בקשר עם הערכות שווי נדל"ן והערכות שווי פעילות. בחינת סגל הרשות הצביעה בחלק מהמקרים על קיומם של ליקויים וכשלים ביחס לגילוי, לאומדנים ולהנחות אשר עמדו בבסיס הערכות השווי, כמפורט בדוח הממצאים המלא. בין השאר סגל הרשות בחן הערכת שווי של חברה העוסקת בהשבחה תכנונית של קרקעות. במסגרת הערכת השווי לפעילות החברה, מעריך השווי לא הביא בחשבון את הסיכון של אי השלמת התב"ע. לטענת החברה לא קיים סיכון שהליך שינוי התב"ע לא יושלם. בנוסף טענה החברה כי לשיעור ההיוון בהערכת השווי התווספה פרמיית סיכון ספציפית המשקפת את הסיכון (3%) שבאי אישור התב"ע.

לעמדת סגל הרשות, גם תחת ההנחה כי נכונה טענת החברה לפיה לא קיים סיכון משפטי בנוגע להשלמת הליך שינוי תב"ע, הרי שבשים לב לאורך החיים הקצר של הפרויקטים (עד שנתיים), העלאת שיעור ההיוון ב-3% אינה מעלה באופן משמעותי את מקדם ההיוון ולכן אינה מגלמת באופן ראוי את הסיכון לדחייה בהשלמת שינוי התב"ע. כמו כן, על אף שהסגל לא התערב בהנחה כי לא קיים סיכון משפטי בנוגע להשלמת הליך שינוי התב"ע, הוא קבע כי מדובר בהנחה משמעותית שהיה על החברה לכלול גילוי לגביה.

החברה קיבלה את עמדת סגל הרשות, והוסיפה בהערכת השווי התייחסות לכך שהשלמת התב"ע הינה וודאית למעשה לעמדתה ולעמדת יועציה המשפטים וכן ששוקללו במסגרתה תרחישים שונים לאורך הזמן שיידרש להשלמת התב"ע (כתלות בהליכים שיידרשו להשלמתה). כתוצאה משקלול התרחישים השונים הופחת שווי הפעילות בהערכת השווי.

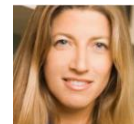
בהקשר זה צוין כי לעמדת סגל הרשות במקרים של התחדשות עירונית, בהם אין וודאות לאישור התב"ע ולהוצאת הפרויקט אל הפועל, ראוי לגלם אפשרות זו במסגרת הצגת תרחישים בתזרימי המזומנים. לדוגמה ניתן לבסס את התרחישים בהתאם לנתונים המפורסמים מעת לעת באתר הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית.

לדוח הממצאים המלא, לחצו [כאן](#).

* מזכר לקוחות זה אינו מהווה יעוץ משפטי ומוגש כשירות ללקוחותינו.

משרד אגמון עם טולצ'ינסקי ישמח לעמוד לשירותכם ולסייע ולייעץ בכל שאלה שמתעוררת.

עו"ד שיראל גוטמן עמירה,
ראש מחלקת תאגידים, ניירות ערך ושוק ההון
shirel@agmon-law.co.il



עו"ד איריס ציבולסקי-חביליו,
יועצת, מחלקת תאגידים, ניירות ערך ושוק ההון
irisc@agmon-law.co.il



עו"ד יערה שחורי-בן הרוש,
שותפה, מחלקת תאגידים, ניירות ערך ושוק ההון
yaarab@agmon-law.co.il

